

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
csimzandó.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök Dr. Berde Áron; Girsik János, Szabó Sámuel, Vörös Sándor,
felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: Burgonyatermelési kísérletek. I. Réti János. — Üszög elleni óvszerek. Gobóczy Károly. — A nyulak elleni védekezés és a károsítás orvoslása. Lukácsy Aladár. — Egyleti mozgalmak: Az erdélyrészi okszerű méhész-egylet igazg. választmányának 1884. jul. 26-diki üléséről vezetett jegyzőkönyve. — Egyv. leg: Az 1884. évi erdélyrészi megyék buza-termése. Fillok-szera vizsgálat. Ekeverseny Kisbéren. Lóárverés. Szecska-vágó vet-seny. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Burgonyatermelési kísérletek.

I.

A k.-monostori gazd. intézet főkéntesze t. Ritter Gusztáv ur 1877. óta nagyobb számu burgonyafajtaival tesz évről-évre összehasonlító kísérletet — nem mulasztván el az újabb fajták közül jelesebbnek hirdetett burgonyákat sem hozzászólni az előbbiekhöz, úgy, hogy az 1877. évben 20 fajta-val megkezdett kísérlet — ma már 120-ra nőtte ki magát; a mi bizonyára tekintélyes számnak mondható s megérdemli, hogy szélesebb körben ismertetésre találjon.

A magburgonyák részint Grölling tenyésztőtől Lindenbergből, részint Schwarz Rudolf magtenyésztési telepéről kerültek Tullnból.

A vetés előtt a velőmagnak sulya és keményítő tartalma pontosan meghatározatván, a termésnek ugy sulya, mint keményítő tartalma a helybeli laboratoriumban megvizsgáltatott, hogy ne csak a termés mennyisége, de annak minőségéről is meghatározott adataink legyenek.

A talaj, melyben a burgonya termelt, róna, mérsékelt kötöttségű homokos agyag (árpatalaj), mely 50 cm. s még azon alul is egynemű jó feltalajt képez. Altalaja vasas agyag, más részben pedig kavics.

Fekszik a kísérleti-tér 367 meterre a tengerszin felett. Vizek közelsége folytán talaja inkább nyirkos, mint száraznak mondható. Innét van az, hogy nedvesebb esztendőben a burgonyát a Peronospora infestans meglátogatja s rothadást kap. Például az 1879-ik évben, midőn sok elpusztult; 1878-ban is fellépett, de a termést csak kismérvben rongálta meg.

A mi a művelésmódot illeti, a talaj egyszeri (tavaszkor) felásásban részesül s utána elgareblyéztetik.

Előzőleg (1872.) fel lett rigolozva. Trágyázva lett 1877-ben s akkor őszi s tavaszi szántást kapott.

A fajták egymástól 1 meter távolságra eső fészkekbe rakkattak.

Kétszeri kapálás s feltöltögetésben részesültek u. m. június s július havakban.

Sajnos, hogy az 1880-ik termés — a fausztatás folytán kiömlött Kis Szamos vize által elborítottván, mivel a víz huzamos ideig rajta állott s részben a gumókat is elhordta s összekeverte — tönkre ment s így a kísérlet az évben eredménytelen maradt.

A kimutatásból (lásd tuloldalon) kitünik, hogy minőségre nézve az átlagos keményítő tartalmat véve alapul, legjobbak (leglisztesebbek) a következők:

1. Paterson hires Viktoria	21.1 %	átlagos kem. tartalommal
2. Alkohol	20.9 %	" " "
3. White eyed Peachblow	20.2 %	" " "
4. Korai fürstenwaldeni .	20.2 %	" " "
5. Paterson piros	20.1 %	" " "

Ezek keményítő tartalma felülhaladja a 20%-ot több évi kísérletek szerint.

A maximum volt keményítő (tartalomban) 23.76 % és pedig a Gesundheit-féle burgonya mutatta ez első qualitást. — Utána következik a piros szászhagyma 23.52 % keményítő tartalommal.

Természetesen a minőség, vagyis a keményítő tartalom a gumókban változó, s így ingadozásnak van alávetve; függ a fajtától, talajtól, az uralkodó időjárástól stb. éppen úgy, mint a termés nagysága. Nedves esztendőben (vagy éghajlat alatt) ugyszintén kötöttebb, vizenyösebb, vagy soványabb talajban, vagy hanyagabb kultúra mellett — apad; mint jelen kísérletnél is szembetűnően észlelhető volt pl. az 1869., 1882. években.

Sorszám	A burgonya neve	1879. termés.						1881. termés.							
		Elvetett	Keményítő tart. %	Súly	Hánszoros	Keményítő tart. %	Keményítő tart.		Elvetett	Keményítő tart. %	Súly	Hánszoros	Keményítő tart. %	Keményítő tart.	
							Emelkedés	Apadás						Emelkedés	Apadás
		Kg.	%	Kg.	Kg.	%	%	%	Kg.	%	Kg.	%	%	%	%
1	Earli Gem	—	1877	1878	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	Early rose	1.00	—	8.7	8.7	16.3	1.9	—	5	16.3	53	10.6	17.0	0.7	—
3	Extra early Vermont	0.37	19.1	7.5	3.5	14	—	5.1	3	14.0	25	8.6	18.7	4.7	—
4	Fehér rózsza	1.46	17.9	5.13	3.6	14.0	—	3.9	5	14.0	40	8.0	16	2.0	—
5	Snowflake	1.35	16.0	5.3	5.5	14.5	—	2.1	5	14.5	33	6.6	16.5	2.0	—
6	Comptons surprise	1	16.3	4	4	16.8	0.5	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Late rose	1	15.2	9	9	15.02	—	—	5	14.0	39	7.5	15.1	1.1	—
8	Brownells Beauty	1.00	13.5	7.4	7.4	11.7	—	2.1	—	—	—	—	—	—	—
9	Piros szászhagyma	1.27	22.3	7.3	5.7	16.8	—	5.5	5	16.8	27	5.4	21.3	4.5	—
10	Fehér szászhagyma	1	15.2	4.5	4.5	16.8	1.6	—	5	16.8	34	6.8	16.3	—	0.5
11	Hundred fold fluke	1	18.2	12.3	12	20	1.8	—	5	20.0	36	7.2	16.3	—	3.7
12	Red skin Huorball	1	11.1	5.50	5.5	17.5	6.4	—	5	17.5	37	7.4	16.3	—	1.2
13	Óriási homoki	1	11.5	3.58	3.5	14.0	2.5	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Sydowsai	1.15	17.7	5.90	5.2	16.3	—	1.4	5	16.3	24	4.8	18.9	2.6	—
15	Regent	1	—	5.4	5.4	10.4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	The king of the earlys	0.71	14.04	5.80	8.2	14.0	—	0.4	10	14.0	44	4.1	14.7	0.7	—
17	Fehér amerikai	1.08	21.3	4.8	4.5	15.8	—	5.5	5	15.8	31	6.2	17.5	1.7	—
18	Prolific	0.97	20.3	7.5	7.6	18.9	—	1.4	5	18.9	38	7.6	15.8	—	3.1
19	Kifli	—	1877	1878	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Fenyőtoz	1.0	14.0	1.26	1.2	19.0	5.0	—	1	19.0	6	6	18.7	—	0.3
21	Van der Veer	0.387	16.3	17.50	21	14.0	—	2.3	5	14.0	51	10.2	11.3	—	2.7
22	Alkohol	0.853	21.1	12.80	15	21.0	—	0.1	5	21.0	51	10.2	20.8	—	0.2
23	Kék rózsza	1.170	16.3	16.70	14.6	14.0	—	2.3	5	14.0	70.5	14.1	14	—	—
24	Paterson-vese	0.849	17.0	12.20	14.1	16.3	—	0.7	5	16.3	43	8.6	14.0	—	2.3
25	Massen-Kartoffel (bőtermő)	0.930	21.09	12.10	13	20.0	—	1.09	5	20.0	57	11.4	14.0	—	6.0
26	White eyed Peachblow	1.080	21.5	14.10	13	19.0	—	2.50	5	19.0	47	9.4	15.1	—	3.9
27	Korai fürstenwaldeni	0.820	24.0	10.60	12.9	19.0	—	5.0	10	19.0	81	8.1	19.8	0.8	—
28	Idahó	1.013	16.8	12.80	12.9	18.7	1.9	—	5	18.7	55	11	15.1	—	3.6
29	Early Goodrich	0.902	15.0	10.90	12.8	14.7	—	0.3	5	14.7	—	—	16.3	1.6	—
30	Gesundheit	1.283	23.76	16.00	12.4	23.76	—	—	5	23.7	49	9.8	18.7	—	5.0
31	Uj kék óriás	1.081	18.7	13.50	12.4	18.7	—	—	5	18.7	35	7.0	21.3	2.5	—
32	Harison	1.300	15.2	17	12.3	21.3	6.1	—	5	21.3	60	12.4	16.3	—	5.0
33	Reichter's Schneerose	0.682	21.8	10.10	11.7	19.2	—	2.6	9	19.2	72	8	18.7	—	0.5
34	Willard	0.957	18	11.04	11.5	16.3	—	1.7	5	11.3	37	7.4	18.2	1.9	—
35	Daber-féle	1.265	19.4	14.60	11.5	19.0	—	0.4	10	19.0	95	9.5	21.3	2.3	—
36	Alpha	1.223	23.7	13.70	11.2	18.7	—	5.0	10	18.7	106	10.6	16.3	—	2.4
37	Mr. Bresee	0.856	18.7	9.60	11.2	15.8	—	2.9	5	15.8	75	15	19	3.2	—
38	Tricolor	1.313	15.6	14.80	11.2	17.0	2	—	5	17	31	6.2	19.1	2.1	—
39	Peerless	0.907	14.0	9.80	10.8	14.0	—	—	5	14.0	51	10.2	16.3	2.3	—
40	Early Oneida	0.772	21.3	8.40	10.7	16.8	—	4.6	7.2	16.8	53	7.3	15.1	—	1.7
41	Coquette	0.863	21.1	9.10	10.5	16.3	—	4.8	5	16.3	39	7.8	16.8	0.5	—
42	Piskota	0.907	18.7	9.44	10.5	17.5	—	1.2	5	17.5	43	8.6	18.7	1.2	—

1882. termés.							1883. termés.					Színe	Érőse	Ált. keményítő tartalom	Ált. hozama	Jegyzet.			
Elvetett	Keményítő tart. %	Súly	Hányzoros	Keményítő tartalom %	Keményítő tart.		Elvetett	Keményítő tartalom %	Súly	Hányzoros	Keményítő tartalom %						Keményítő tart.		
Kg.	%	Kg.	%	%	Emelkedés	Apadás	Kg.	%	Kg.	%	%						Emelkedés	Apadás	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	fehér	igen korai	17.0	8.8	az Early rose-nál is korábbi
2	17.0	34	17	12	—	4.1	1	17.0	4	4	14.0	—	3.0	rózsza	korai	16.0	8.8		
2	18.7	29	14.5	12.9	—	5.1	1	14.5	4.6	4.6	14.0	—	0.5	"	"	15.1	8.9		
2	16	16	8.0	17.5	1.5	—	1	17.5	4	4	14.2	—	3.3	fehér	késői	16.1	5.8	igen jónak tapasztalt fajta	
2	16.5	22	11	16.3	—	0.2	1	16.3	4	4	14.5	—	1.8	"	korai	15.7	7.1	igen jeles fajta	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	viola	—	—	—	jeles fajta
2	15.1	21	10.5	14	—	1.1	1	14.0	7	7	11.7	—	2.3	fehér husu	közép	17.2	6.1	egyike a legt. dús.	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	rózsza	késői	15.0	7.6	egyike a legnagyobb fajtáknak
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	vöröses	közép	14.7	6.1	igen lisztes
2	21.3	12	6.0	18.9	—	2.4	1	18.9	5	5	21.3	2.4	—	cserhaju	késői	19.7	5.6	igen lisztes	
2	16.3	14	7.0	17.0	0.7	—	1	17.0	6.0	6.0	18.7	1.7	—	sárga	"	17.2	5.8	egyike a jobbkn.	
2	16.3	27	13.5	19.1	2.8	—	1	19.1	7.5	7.5	18.7	—	0.2	fehères	"	—	—	—	
2	16.3	16	8.0	14.2	—	2.1	1	14.2	8.5	8.5	14.0	—	0.2	karmin piros foltok	"	18.9	9.1	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	piros	"	15.8	7.1	—
2	18.9	14	7.0	15.1	—	3.8	1	15.1	4.5	4.5	16.3	1.2	—	vörhenyes	"	13.1	3.4	takarmányn. való	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	fehér	közép	17.0	5.8	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	késői	—	—	—	—
2	14.7	10	5.0	14.0	—	0.7	1	14	4	4	11.3	—	3.3	piros	késői	13.9	5.0	takar. burgonya	
2	17.5	24	12	14.0	—	2.3	1	14	4	4	13.0	—	1.0	fehér	korai	15.8	5.3	nagy, tart. dús a feh. rózsához has.	
2	18.5	16	8.0	17.7	1.9	—	1	17.7	4.5	4.5	12.4	—	5.3	"	közép	15.2	6.0	nagy gömbölyű	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	késői	—	—	—	—
2	18.7	4	2.0	16.8	—	1.9	1	16.8	2	2	14	—	2.8	sárga	közép	16.4	7.0	—	
2	11.3	30	15.0	14.0	3.3	—	1	14.0	11	11	17.5	—	3.5	"	korai	16.1	6.4	—	
2	20.8	35	17.5	21.3	0.5	—	1	21.3	7.5	7.5	20.5	—	0.5	"	késői	16.4	4.0	—	
2	14.0	26	13.0	14.0	—	—	1	14	8.5	8.5	19	5.0	—	"	közép	14.2	14.3	—	
2	14.0	23	11.5	14.0	—	—	1	11.5	5	5	14.1	2.6	—	kék	késői	15.2	12.4	—	
2	14.0	28	14.0	22.3	8.3	—	1	22.3	7.5	7.5	20.8	—	1.5	rózsza	közép	14.6	9.5	—	
2	15.1	13	6.5	13.8	—	1.3	1	13.8	7.5	7.5	23	9.13	—	sárga	késői	17.9	11.4	—	
2	19.8	26	13.0	21.5	1.7	—	1	21.5	7.5	7.5	20.6	—	0.9	"	közép	20.2	9.1	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	korai	20.2	11.0	—	
2	15.1	36	18.0	14.0	1.1	—	1	14	11.5	11.5	14.7	0.7	—	sárga	közép	15.6	13.3	—	
2	16.3	16	8.0	16.3	—	—	1	16.3	5.5	5.5	14.5	—	1.8	fehér	korai	15.4	8.7	—	
2	18.7	15	7.5	16.8	—	1.9	1	16.8	7	7	20.9	4.1	—	sárga	késői	20.0	9.1	—	
2	21.3	21	10.5	18.7	—	2.6	1	18.7	19.5	10.5	20.8	2.1	—	kék	"	19.8	10.1	—	
2	16.3	33	16.5	11.7	—	4.6	1	11.7	10	10	14.0	2.3	—	sárga	"	17.7	12.8	—	
2	18.7	27	13.5	17.7	—	1.0	1	17.7	8	8	19.1	1.4	—	"	korai	18.6	10.3	—	
2	18.2	18	9.0	12.9	—	5.3	1	12.9	7	7	14.0	1.1	—	rózsza	"	15.3	8.7	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	21.3	12	6	17.5	—	3.8	1	17.5	9	9	19.1	1.6	—	rózsza	késői	14.2	9.0	—	
2	16.3	20	10	14.04	—	2.3	1	14.0	6.6	6.6	16.3	2.3	—	fehér	korai	16.3	9.6	—	
2	19	21	10.5	15.8	—	3.2	1	10.5	5.5	5.5	16.6	6.1	—	rózsza	"	16.8	10.8	—	
2	19.1	5	2.5	14	—	5.1	1	14	5.5	5.5	15.8	1.8	—	"	késői	16.5	6.3	—	
2	16.3	12	6.0	14.0	—	1.7	1	6	5	5	10.8	4.8	—	sárga	korai	13.8	8.0	—	
2	15.0	24	12.0	12.9	—	2.2	1	12	4.5	4.5	14	2	—	tarka	"	14.7	8.6	—	
2	16.8	10	5.0	18.7	1.9	—	1	18.7	4.5	4.5	13.3	—	5.4	sárga	"	17.2	6.9	—	
2	18.7	18	9.0	16.3	—	2.4	1	16.0	6	6	16.3	—	—	"	közép	17.2	8.8	—	

Üszög elleni óvszerek.

Buza, s más vetőmagra nézve — egy gyakorlott gazda szavaival élve — első kellék, hogy az teljesen kifejlődött, egészséges és az üszög spóráitól teljesen ment legyen.

Ha mégis kényszerítve vagyunk efféle spórákkal lepett magot vetni, akkor előbb ezen spórák csiraképességét kell tönkre tenni, a nélkül, hogy ez által magának a vetőmagnak csiraképessége szenvedne. Ez legbiztosabban az által történik meg, hogy a magot higitott kék-gálicz oldattal becsávazzuk. A csávázásnál Kühne szerint következőleg kell eljárni: 250 liter vetőmagra $\frac{1}{2}$ kilogramm kék-gáliczot véve, ezt forró vízben feloldjuk és mintegy 100 liter hideg vízzel higitjuk. Ezen folyadékot egy kádba öntjük, melybe a vetőmagot egy ritka rostán áteresztjük. Az oldat legalább 10 centiméternyire álljon a mag fölött, hogy a daradás alkalmával képződött felső réteg ne kerüljön ki az oldatból. A beáztatott vetőmagot 12—14 óráig állani hagyjuk. Az ily módon kezelt mag néhány óra múlva kézzel, 25 óra múlva géppel is vethető.

Némely helyen könnyebb szerrel s mégis jó sikerrel, nem áztatást, hanem öntözést szoktak alkalmazni. Például 32 liter vízben 1 kilo és 40 dekagramm rézgálicz és ugyanannyi sót oldanak fel, 12 hectoliter búzát hosszudak halomra ponyván vagy deszka pallón összelapátolnak, mely magot azután forgatva, az említett folyadékkal folytonosan öntözik, s így néhány óra múlva vethető.

De legegyszerűbb, s a kívánt sikert mégis biztosítja azon eljárás, mely Dobokán a gróf Teleki Károly ur gazdatisztje évek óta gyakorol a következő módon:

Vetés idején a vetőmagból pár vékányit teknőbe töltenek, ezt annyi vízzel öntik le, a mennyi a magot, melyet két ember folytonosan kavart, teljesen megnedvesít.

Az így megnedvesedett magot deszka padozatra kitöltik, hol azt szétterítik, azután oltatlan mézporral behintik, s a gerblyével össze kavartják, annyira, míg minden szem mag a mézporral ellepve nincs. Ekkor töltenek rá a másik rendbeli nedvesített búzát, mely előbbi módon szétterítve, mézporral behintve, keverve, hasonlóképpen meszes lesz. Így készül, így nő a tömeg tovább, mi közben erős pezsgés fejlődik ki a méz forrása miatt, s éppen ez előli, csirájában elfojtja a fekélyt, az üszögöt, míg a búzának nemcsak nem árt, sőt használ, a mennyiben biztosabb és gyorsabb csirázásra ébreszti azt.

Nevezetesen, volt eset, hogy az így előkészített több száz mérő mag nem volt elég a vetés alá kiszántott földbe, s pótlékkul néhány mérő magot hamarosan — mielőtt páczolva lett volna — kellett ugyanafféle magból vetésre használni a munka folytában. S ez utóbbi vetés sokkal ritkábban és később is kelt ki és terménye kiváló üszögös lett, míg az előbbi nagyterjedelmű vetés minden efféle bajtól mentek marad.

Máskor megtörtént, hogy több buza volt bemeszezve, mint a mennyi kellett volna a vetéshez, ilyenkor a fennmaradt felesleg megmosatott, s a legjobb kenyérnek valót adta.

Megjegyzendő még, hogy ezen eljárással azon bajnak sincs kitéve a mag, mint a kék-gálicz oldat, vagy sósvízzel az-

tatásnál, hogy ha közbejött akadály, például hirtelen jött nagy és tartós esőzés miatt a mag el vethető s kiszáradható nem volt, nedvesség miatt megromlott, míg a méz a mag minden nedvességét felemészti és bármennyig is eltartható külön szárítgatás nélkül.

Az efféle óvszereket a gazdasági egyletek gyakorlatilag ha ismertetnék és az illetők követnék, a gazdák közönségnek nagy hasznára válna!

Gobóczy Károly.

A nyulak elleni védekezés és a károsítás orvoslása.

A faiskoláknak a nyulak ellen való védelmét tagadhatlan, hogy a jól alkalmazott czélszerű kerítésben találjuk fel leginkább, de itt is azon kérdés merül fel, hogy általában van e minden faiskola tulajdonos-kezelő község oly anyagi viszonyok között, mely lehetővé teszi e költséggel járó kerítés felállítását s ha igen, vajjon kifizeti e magát a faiskolai üzlet akkor, midőn a tetemes beruházási, berendezési költségen túl pl. egy 2 hold területtel bíró faiskola bekerítése 300—400 frtba jő?

Ezen kérdésre a feleletet megtaláljuk a gyakorlatban s ez oda irányul, hogy kifizetni még csak kifizetné magát e kerítés, mert eltekintve némi csekély javítástól, mely már igen csekély költséget igényel s ennek szükségére csak a későbbi években mutatkozik ezen 3—400 frt. 15—20 évre egyszer mindenkorra adatik ki, de ennek lehetősége majd mindenütt megtörik ezen összeg hiányával.

Pedig a nyulak ellen egy általános irtó háborút indítani tiltják a vadászati törvények; mi lenne tehát itt a teendő, hogy a kecske is jól lakjon és a káposzta is megmaradjon.

Védekezünk a hogy lehetséges. De mindenekeelőtt ojtunk egészen alatt, hogy még a legrosszabb esetben, ha t. i. a nyulak nagy kárt is okoznak, lovágva a károsított részt, új nemes hajtást kaphassunk.

A védekezés módja lehet: ha az egy éves fákat azok törzsét ősszel a lehetőségig földdel felhuzzuk; ha a két éves s már kiültetésre vagy elárúsításra száut ojtványokat ősszel kiszedjük és télire bevermeljük; ha a három és négy éves fákat szalmával, vagy mi ennél még czélszerűbb tövissel bíró vesszőkkel, mit a nyul nem szeret, körül kötözzük. Mindezen túl a faiskola kezelő vagy megbízottja lesbe is mehet, a kárttevőket elejtheti a helyszínen, ez ellen már a vadászati törvénynek sem lehet tiltakozni.

Ha ezen elmondott s egyéb védekezések daczára a nyulak némely évben, mint p. o. a lefolyt télen megkárosítják a fákat, akkor ne mulasszuk el a megkárosítottakat lehetőleg orvosolni.

Az oly fát, melynek törzse az azon lévő kéreg egészen körül van rágyva, az ilyenek okvetlen le kell vágni egészen az egészséges részig, mert új kérget és új hancsot alig nyerhetünk az ilyenekből, ha bár az eddig ismert szerek akármelyikével kenjük be.

A kevésbé károsított fákat, melyek törzsén csak itt-ott

fedezhető fel néhány harapás, nem vágjuk le, hanem miután a rágsebet éles késsel simára faragtuk, bemázoljuk, bekenjük.

Bekenésre használhatunk ojtóviaszt, folyékonyat, melyben a sűrű terpetén nagyobb részben van jelen, továbbá igen czélszerűnek bizonyult agyag, marhairülék, véres korom vízben feloldva oly sűrűen hagyva, hogy kenhető legyen.

Meg kell itt jegyezni, hogy a károsított fáknak illetlen orvoslását, bekenését, nem szabad halasztgatnunk, mivel a seb, a beszáradás hova tovább mélyebben és mélyebben hatol a farszobó. Legjobb tehát ezt végezni, mielőtt a hó elolvadt s még mielőtt a napnak erősebb hevét érezhetnénk. Szóval a szemek fakadását megelőzőleg.

(Nép Kertésze.)

Lukácsy Aladár.

Egyleti mozgalmak.

Az ordélyrészi okszerű méhészet-egylet igazg. választmányának 1884. jul. 26. diki üléséről vezetett jegyzőkönyve.

Tartatott Ábu József igazg. alelnök elnökle mellett; jelen levén még Roediger Rezső I-ső alelnök, Gebhardt Döme, egyl. pénztárnok, Csiki János József, Bodor László, Benedek Áron, Hatházi Ferencz, és Szentgyörgyi Lajos, egyleti titkár.

21. A mult ülés jegyzőkönyve fölolvastatván, a mainak hitelesítésére Hatházi Ferencz, Bodor László és Csiki János József tagtársakat kérte föl elnök.

22. Titkár tudalja az egyleti elnökségnek azon intézkedését, miszerint az erdélyi ev. ref. egyh. kerületnek junius 5. és következő napjain tartott közgyűlése alkalmából fölhívást intézett — a helyi lapokban — a gyűlésen megjelent méhészet barátaihoz a tekintetből, hogy az egylet „Házsongárdi“ méhtelepén megjelenve, tanulmányokat mivelhessenek, s egyszersmind azt is örömmel konstatálja, hogy a föl hívásnak igen szép eredménye nyilvánult, különösen a szombat és vasárnap (7—8 án) délutáni időben, igen szép számmal vévén részt városunk tiszteltes vendégei, a helyszínén rendezett utmutató előadásokon. — Az igazg. választmány helyeslőleg és örömmel veszi tudomásul az elnökség tapintatos és szép sikerű intézkedését.

23. Titkár jelenti, hogy ő jul. 12-én Kolozsvár városa méhészet-egylet 20 frt. alapítványi illetékét Szabó Ádám városi pénztárnok urtól kivette s azt az egyleti pénztárba még az nap be is szolgáltatta. — Tudomásul vétetik.

24. Titkár bemutatja a magy. kir. illetékkiszabási hivatal megkereseményét, mely szerint az egyl. telek becsára szerint néhány kr. illeték fizetendő. — A helyszínén átadatik egyleti pénztárnoknak, avval a kéréssel, hogy a dolgot mielőbb elintézni sziveskedjék.

25. Igazgató alelnök — mint egy személyben a pavillon öre — tesz jelentést az egyleti méhcsaládok állapotáról s illetve az egyl. méhészkedés ez évi eddigi eredményéről a következőkben: van a pavillonban 56 család (a tavasszal volt 28); ezenkívül künn a méhszinben 4 család egyes mülakban és 17 paraszti kasban levő méhcsalád, 5 kivételével (ezek kissé gyengécskék) mind a 77 család bizvást kitelelhető s legnagyobb ré-

sze igen jó állapotban; 4 föltett üvegharang közül egy teljesen kiépitve s a más háromhoz is reménye van, hogy kiépitetik. Elárusított már 19 keret méz s még ki van szedve s sérelem nélkül kiszedhető legkevesebb: száz. — Az igazgatói jelentés annyival örvendetesebb tudomásul vétetett, minthogy egyáltalában ez év sem tartozott még csak a közepes méh. évek közé sem. S mig másult — városunk egész területén s még meszszebb vidékén is alig mutatható föl valami plus — itt tisztesség eredmény tanuskodik; melyért az érdem legelső sorban Ábu József derék egyl. igazgató-alelnököt illetvén, igazg. választmány, odaadó igazi szakértelemmel párosult buzgalmaért elismerő köszönetét fejezi ki.

26. Az egyleti méhészet-segéd (két év folytán Papmöder István volt) ügye hozatván szóba, megbízott Ábu József ig. alelnök és titkár, hogy jövőre is, a mennyire csak lehetséges, Papmöderrel kössék meg a szerződést, ha pedig ez a tulságos követelés miatt teljességgel nem történhetnék, jelentéseiket egy közelebről tartandó ülésben megtenni sziveskedjenek.

27. Gebhardt Döme egyleti pénztárnok tesz jelentést a pénztár állásáról s ezzel kapcsolatosan a kültagok évi tagsági díjainak nagyon hézagosan történő befolyásáról, egyeseknek kilépéséről s ujaknak beállításáról. Többeknek levelét olvassa föl s másnemű nyilatkozatait közli a választmánynyal. — Az igazgató választmány az egyl. pénztárnak buzgalommal és korrektül vezetett volta felől ez alkalommal is teljesen meggyőződ- vén, Gebhardt D. pénztárnoknak elismerését nyilvánítja. — Az új tagok bejelentését örvendetes tudomásul veszi, — a csak úgy könnyedén kiállani szándékozókra, vagy fizetni nem hajlandókra nézve pedig megbízott pénztárnok, hogy titkárral egyetértve, az aláírási ivatekből kimutatva, még egyszer szólítsák föl az illető tagokat, s ha ennek sem lenne meg óhajtott eredménye, a maga törvényes útján intéztessék el az ügy. Mielőtt azonban még e két és valóban nem valami kellemes — expedienshez nyulna a választmány — utasította titkárt, hogy az „Erd. Gazdában“ és a helyi napilapokban intézzen általános föl hívást az egylet hátralékos, vonakodó tagjaihoz.

28. Az augusztus két végső és sept. két első napján tartandó állatkiallításal egyidejűleg kisorsolandó tárgyak kérdése merülvén föl, — megbízott elnökség, hogy egy augusztus közepén tartandó rendkívüli választmányi ülésre a dolgot teljesen készítse elő s jelentését tegye meg. A kisorsolásban részesülés tekintetében pedig kimondatott, hogy csak azon tagok nevei fognak a szavazó urnába helyezettetni, kik teljesen rendben vannak tagsági illetményeikkel. Titkár pedig megbízott, hogy e végső határozatot avval a kijelentéssel hozza — a lapok útján — nyilvánosságra, hogy aug. 25-éig a ki nem felelne meg tagsági kötelezettségének, nem számíthat a sorsolásban való részvételre.

29. Az egyleti építkezési ügy hozatván szönyegre, rövid eszmeosere után belátta az igazg. választmány, hogy az építkezési kívánalmaknak megfelelően csak úgy leendő képes építeni, ha egy a városhoz intézendő kérés a városi téglagyárból, a szükségeltető téglát kieszközölheti, s még egy kevés pénzre is szert tehet. — Ezekből folyólag elhatározott, hogy az el-

nökség a helybeli városi hatósághoz, jelzett ügyben kérvényt intézzen lehető pénzforrásokról gondoskodják, minthogy azonban e dolgok, a körülményekhez képest huzódhatnak, halaszthatnak, az építkezés csak a jövő tavasz nyíltával fog eszközölni.

30. Még néhány csekélyebb kebli ügy elintézése után Bodor László kir. alügyész tagtárs terjeszti elő következő indítványát: Vegye át az egylet igazg. választmánya az ő vezetése, fő-főfelügyelete alatt ezután készitendő olcsó népkaptárok bizományosságát, s a célból, hogy ezután a kaptároknál előfordulható hibák lehető teljes mértékben kikerülthessenek, az elnökség, illetőleg titkár és igazgató-alelnök személyében bizottságot tervezen ki, a mely minden kiadandó méh-lakot fölülvizsgáljon, s csak ha azokat arra valóknak találta, bocsáttassanak utnak, adassanak át a közhasználatnak. A megrendelések egyenesen egyleti titkárhoz folyanak be, s természetesen legelső sorban az egylet rendes tagjai részesítettessenek a műmehlakokhoz való juthatásban. — Az igazg. választmány, habár a tett indítvány elfogadása által, terhes munkát és felelősséget vállal is magára, a közügy érdekében kész örömet meg bele a jelzett kérdésbe s veszi vállaira, a nem csekélynek mondható terhet, hívének, hogy ez által jövőre az itt készitendő kaptárok hiányossága egyáltalában nem fog panaszra alkalmat szolgáltatni.

Másfelől pedig alkalma nyílik az egyletnek közvetlenül ismerni meg azt az örvendetes mozgalmat, melyet a szóban forgó olcsó népkaptár már az első évben oly hallatlan mértékben idézett föl.

A börtön-ipar-felügyelőség és méhész-egylet közt e tekintetben kötendő írásos szerződés elkészítésével az egylet részéről Roediger Rezső I-ső alelnök és titkár bizattak meg.

S azzal az ülés véget ért.

Hitelesítik:

Hatházi Ferencz,
Bodor László,
Csiki János József.

Álbu József,
egyleti ig. alelnök, mint elnök.
Szentgyörgyi Lajos,
egyleti titkár.

EGYVELEG.

— Az 1884. évi erdélyrészi megyék buza-termése. Alsófehérmegyében learattatott 31571 hektár, termett 414,211 hliter, átlag termés hektáronként 13.2 hektoliter. Besztercze-Naszódmegyében learattatott 12,581 hektár, termett 167,348 hliter, átlag termés hektáronként 13.30 hliter. Csikmegyében learattatott 3,444 hektár, termett 36,750 hliter, átlag termés hektáronként 10.67 hliter. Fogarasmegyében learattatott 5,230 hektár, termett 921,020 hliter, átlag termés hektáronként 17.38 hliter. Háromszékmegyében learattatott 9,939 hektár, termett 136,568 hliter, átlag termés hektáronként 13.74 hliter. Hunyadmegyében learattatott 34,350 hektár, termett 461,746 hliter, átlag termés 13.44 hliter. Kisküküllőmegyében learattatott 14,146 hektár, termett 134,838 hliter, átlag termés hektáronként 9.53 hliter. Kolozsmegyében learattatott 32,958 hektár, termett 419,454 hliter, átlag termés hektáronként 12.73 hliter. Maros-

Tordamegyében learattatott 20,138 hektár, termett 254,556 hliter, átlag termés hektáronként 12.64 hliter. Nagy-Küküllőmegyében learattatott 24,192 hektár, termett 268,237 hliter, átlag termés hektáronként 11.09 hliter. Szabamagyében learattatott 18,870 hektár, termett 248,374 hliter, átlag termés hektáronként 13.16 hliter. Szolnok-Dobokamegyében learattatott 27,691 hektár, termett 284,086 hliter, átlag termés hektáronként 10.26 hliter. Torda-Aranyosmegyében learattatott 26,252 hektár, termett 352,696 hliter, átlag termés 13.44 hliter. Udvarhelymegyében learattatott 11,776 hektár, termett 147,987 hliter, átlag termés hektáronként 12.57 hektoliter. Az erdélyrészi megyékben learattatott összesen 273,336 hektár, termett 3.417,771 hektoliter, átlag termés hektáronként 12.65 hektoliter.

— Fillokszera vizsgálat. Örömmel jelezhetjük, hogy a Kolozsvár városi szőlőhegyekben és belső kertekben megejtett fillokszera vizsgálat ez évben is szerencsésen ütött ki. Két heti folytonos kutatás után, azt az örvendetes jelentést terjesztette be Szentgyörgyi Lajos fölkért vizsgálóbiztos és ifj. Pataki Sándor tanácsjegyző személyében kiküldött bizottság a városi polgármester urhoz, hogy a fillokszera létezésének legcsekélyebb jelével sem találkozott. Kiváló figyelmet fordított a bizottság különösen azon helyekre, hová 1878-ban és a megelőző években Mathiász féle szőlőfajok inportáltak; de egyáltalában e helyeken sem észlelték semmi bajt. S így bizvást remélhetjük, hogy az annyira óhajtott szőlővenyigékkal való közlekedésnek Erdélyben mielőbb nagyobb tér engedtetik.

— Ekeverseny Kisbéren. A komárommegyei gazdasági egyesület által legutóbb Kisbéren rendezett nagyszabásu ekeversenyen többek közt jelen voltak: Ordódy Pál, a volt közlekedésügyi minister, mint elnök; a kormány részéről Fényes László, az állami uradalom részéről Renner Gusztáv, igazgató és a vidék összes előkelősége. A kiállítók és versenyzők közt a legelőkelőbb czégek vettek részt. Ott voltak Tarnóczy Gusztáv legkülönbözőbb rendszerű egyes, kettős és hármas Schlick-Krumpach-féle híres ekéivel, mely utóbbiakat ott még alig ismerték és melyekre már a bemutatáskor számos megrendelés történt; továbbá Friedlaender Bécsből, Gubicz László, Propper Samu és a Schlick-gyár Budapestről, Országh Váczi, Neumann Fehérvárról, a Clayton & Shuttleworth és Unczák és társa czégek, míg Kühne gépeivel elkésett. A verseny egész napon át folyt és a bíráló bizottság másnap délben hirdette ki az ítéletet, mely szerint a hármas ekéknél az első díjat a Tarnóczy Gusztáv budapesti cég által versenyre bocsátott Schlick-Krumpach-féle eke, a másodikat a Clayton és Shuttleworth cég ekéje, a harmadikat a Sack-féle hármas eke nyerte el. — A kettős ekéknél az első díjat ugyancsak Tarnóczynak Schlick-Krumpach-féle ekéje nyerte kifogástalan munkájáért és könnyü járásáért, a második díjat Propper Samu Sack-féle ekéjének könnyü és biztos járásáért és a harmadikat a Shuttleworth-féle ekének ítelték oda. Ezen felül Proppernek Sack-féle magtakaró ekéje külön ezüstdíszoklevelet és Yull ekéje arany díszoklevelet nyert. Az egyes mélyítő ekéknél az első díjat Proppernek Sack (royal)

ekéje nyerte, a második Friedlaender Kobeck-féle ekéje és a harmadikat a Sack-féle nyerte. — A közöséges egyes ekéknél az első díjat Proppernek Sack-féle egytetemes ekéje, a másodikat Gubicz László és a harmadikat Országh József nyerte, míg Tarnóczynak Schlick-féle 2. számú ekéje külön ezüst díszoklevelet kapott. A boronáknál az első díjat Shuttleworth, a másodikat Propper, a harmadikat Országh nyerte. A kiállításban Tarnóczynak kitűnő Heidt-féle trieurjei, a Schlick-gyárnak jeles készítményű rostái, Shuttleworth boronái és Neumann sorvetői arany díszokleveleket nyertek. Nagy érdeklődést keltettek még Tarnóczynak „Kis Óriás” csukás tengeri daralói, új amerikai „Aeme” boronája, szecsavágói stb., Proppernek elismerő Sack-féle vetőgépei, a Schlick-gyárnak kitűnő répa- és szecsavágói stb. A díjak díszokmányokból és pénzüsszegekből állottak, mely utóbbiakat azonban a nyertesek az egyesületnek engedték át.

— Lóárverés fog tartatni a kisbéri, bábolnai és mezőhegyesi áll. ménes telepeken, ez utóbbin egytall gulyabeli tenyész-marha is kerül árverés alá. Árverésre kerül Kisbéren f. év október 1-én 27, Bábolnán október 2-án 31, és Mezőhegyesen október 7. és 8-án 48 számfeletti fiatal és kisorolt anya-kaucza; ezeken kívül mind a három telepen még kisorolt ménnek és heréltek fognak árvereztetni. Az árverés a jelzett napokon 9 órakor kezdődik. A venni szándékozó gazdák érdekében nagyon óhajtható volna, ha a nagyméltóságú ministerium a Mezőhegyesen elárverezendő gulyabeli tenyész-marha számát jövőre, ha nem is egyenként, de csoportok szerint közzé tenné.

— Szecsavágó verseny. Az országos gazdasági egyesület Buda f. év október hó 27-én szecsavágó versenyt rendez, melyen részt vehet minden bel- és külföldi gyáros, ha vagy személyesen mutatja be gépét, vagy szabályszerű írásbeli meghatalmazással ellátott meghizottat jelent be a rendező bizottságnál. A szecsavágók két osztályban fognak versenyezni, u. m.: 1. oszt. szecsavágók gőz- és lőerőre; 2. oszt. szecsavágók kézi erőre. 1. osztályban díj arany-, ezüst- és bronz-érem, a 2. oszt. ban ezüst- és bronz-érem adatik ki, továbbá mindkét oszt. ban korlátolt számú oklevél áll rendelkezésre. A bejelentések sept. 30-ig az országos magyar gazdasági egyesülethez intézendők; bejelentési ival ugyanott szolgáltnak. Gépeket október 27-ig bezárólag „a szecsavágó verseny rendező bizottságának” Buda-Budapest-Szőnyi vasuti állomásra címelve küldendők, azon túl érkező gépek a versenyre nem bocsáthatnak.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest sept. 13. Bécs septemb. 13.

Buza	7 50 — 8 50 frt	7 95 — 9 15 frt
Rozs	6 80 — 7 10 frt	7 63 — 8 05 frt
Árpa, takarmány	6 00 — 6 35 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	7 00 — 8 00 frt	7 25 — 9 00 frt
Árpa, seres	8 35 — 9 60 frt	8 00 — 10 25 frt
Zab	5 95 — 6 30 frt	6 50 — 6 75 frt
Törökbuza	6 30 — 6 40 frt	6 90 — 7 25 frt

Budapesti marhavásár sept. 11-én. Összes felhajtás 2722 db. nagy és 387 apró marha. Ebből eladatott 71 db. bika, 644 db. ökör, 820 db. vágó tehén, 270 db. fejős tehén, 310 db. bival, 362 db. borju, — db. bárány, — db. juh. Árak: bika darabonként 105—160 frt, ökör páronként 210—300 frt, vágó tehén páronként 160—280 frt, fejős tehén darabonként 80—140 frt, bival páronként 140—200 frt, borju drbonként 10—25 frt, bárány páronként — forint, birka páronként — — frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 53—57 frt, tehénhús 50—52 frt, borjuhús 40—46 frt, bivalhús 47—51 frt.

Bécsi sertésvásár sept. 9-én. Összes felhajtás 7008 drb. és pedig 1780 drb. nehéz, 2211 drb. középnehéz és 3077 drb. süldő; melyből — drb. magyar, — drb. orosz-lengyel, — drb. szerb és — drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 43—47 frt, középnehéz 41—42 frt, süldő 35—45 frt; szalonna és zsír 48—51 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Szőlőbirtokosok figyelmébe!

Egy jókarban levő borsajtó

ELADÓ.

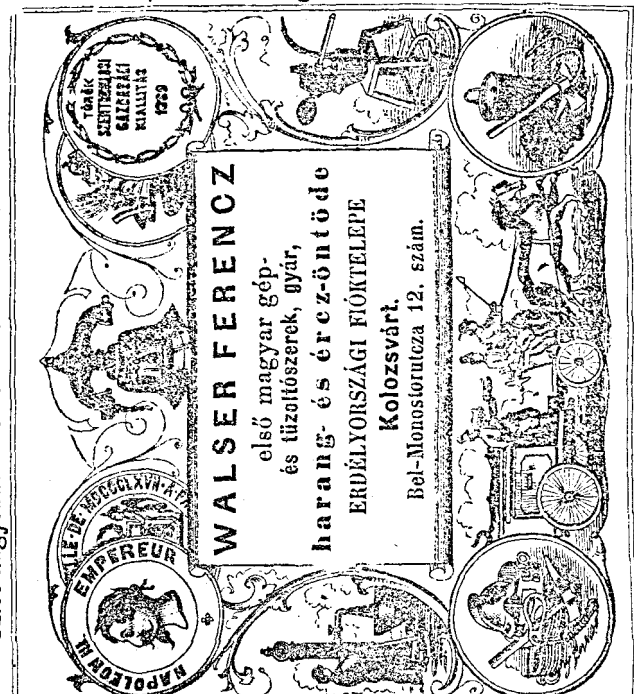
Értekezhetni: Felső-Szén-utca

(3—3)

5. szám alatt.

(17)

Kivánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

WALSZER FERENCZ
első magyar gép-
és tüztűszerek, gyár,
harang- és érez-öntőde
ERDÉLYORSZÁGI FŐVITTELEPE
Kolozsivárt.
Bel-Monoszlortca 12. szám.

Üzlet nagybottítás és vízművészeti kellékek tárlata.

Szerelő-műhely vízvezeték káták s berendezésére.

(3.) Tétemesen leszállított egyári árak mellett. (38—52.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter						100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús	
h e l y e	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	széna	szal- ma	tüzifa		
k r a j c z á r o k b a n												
Balászfalva	september	4	480	350	200	—	200	450	250	—	250	40
Bánfi-Hunyad	augustus	12	700	550	550	—	300	600	—	—	250	44
Besztercze	september	9	618	425	425	410	315	600	600	230	300	36
Brassó	september	14	540	400	310	330	190	460	360	160	240	48
Csik-Szereda	september	10	700	563	425	350	325	550	220	70	200	36
Deés	september	9	740	640	580	360	360	450	680	280	300	40
Déva*	september	13	1000	825	780	—	650	785	220	120	290	44
Erzsébetváros	september	13	650	450	400	—	300	475	300	180	250	44
Fogaras	september	12	580	—	320	—	210	500	230	100	210	42
Gyula-Fehérvár	september	13	625	560	430	—	225	510	340	130	260	46
Gyergyó-Szent-Miklós	september	13	850	750	500	450	320	600	240	80	180	40
Hátszeg	september	8	570	510	520	400	350	510	120	8	250	42
Kézdi-Vásárhely	september	11	600	500	360	320	210	480	400	100	300	36
Kolozsvár	september	11	561	—	380	—	225	472	420	190	300	48
Maros-Vásárhely*	september	11	670	550	610	580	580	620	480	200	450	42
Medgyes	september	11	575	475	337	—	108	490	165	75	210	42—44
Nagy-Enyed	september	11	500	425	350	—	200	500	440	140	280	40
Nagy-Szeben	september	12	540	420	339	400	220	540	150	120	325	46—48
Nagy-Várad	september	9	533	440	360	320	220	468	300	140	330	48
Segesvár	september	11	640	430	360	—	230	490	140	110	200	40
Sepsi-Szent-György	september	15	600	550	340	—	180	500	230	120	150	40
Szamosujvár	september	15	625	475	480	—	290	500	240	70	240	40
Szász-Régen	september	11	512	362	420	400	207	500	270	190	220	40
Szász-Sebes	september	11	575	475	350	350	325	550	140	80	240	44
Szászváros	augustus	30	790	590	470	—	350	550	300	70	210	44
Székely-Udvarhely	september	9	750	600	450	—	200	550	200	160	250	40
Szilágy-Somlyó	september	12	520	357	357	374	195	536	200	100	300	44
Teke	september	8	600	520	450	350	200	500	280	40	1200	40
Torda	augustus	30	500	425	350	300	200	425	100	15	250	44

A *-al jegyzett árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		s z e r i h i r d e t é s n é l b é l y e g g e l e g y ü t t																			
		1		1—3		1—6		1—12		1—18		1—26		1—30		1—36		1—40		1—52	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1 ⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
8 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számítatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösénél, közép-utoza Minorita-épület.